

Đề chính thức

MÔN THI: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút (không kể thời gian phát đề)

Đề thi gồm: 02 trang

I. PHẦN TRẮC NGHIỆM (1,0 điểm)

Chọn một trong bốn phương án A, B, C, D để trả lời các câu hỏi sau:

Câu 1 (0,25 điểm). Từ nào trái nghĩa với “*tình anh*”?

- A. Ngày ngô B. Chậm chạp C. Vụng về D. Kém cỏi

Câu 2 (0,25 điểm). Biện pháp tu từ nào được sử dụng trong câu thơ: “Tiếng suối trong như tiếng hát xa” (Hồ Chí Minh)?

- A. So sánh B. Nhân hóa C. Điệp ngữ D. Ẩn dụ

Câu 3 (0,25 điểm). Trong những tổ hợp sau, tổ hợp nào là tục ngữ?

- A. *được voi đòi tiên* C. *đánh trống bỏ dùi*
B. *nước mắt cá sấu* D. *uống nước nhớ nguồn*

Câu 4 (0,25 điểm). Xét theo mục đích nói, những câu văn sau: “Nhưng nói ra làm gì nữa! Lão Hạc ơi! Lão Hạc ơi! Lão hãy yên lòng mà nhắm mắt!” (Nam Cao) là kiểu câu gì?

- A. Câu cảm thán C. Câu cầu khiến
B. Câu nghi vấn D. Câu trần thuật

II. PHẦN ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

KHÚC DÂN CA

Nguyễn Duy

1.

*Con cò bay lả bay la
theo câu quan họ bay ra chiến trường
nghe ai hát giữa núi non
mà hương đồng cửi đập dòn trong mây*

2.

*Nghìn năm trên dải đất này
cũ sao được cánh cò bay la đà
cũ sao được sắc mây sa
cũ sao được khúc dân ca quê mình*

3.

*Cò bay bằng cánh trắng tinh
lúa thơm bằng phấn hương lành ai ơi
mây bay bằng gió của trời
là ta ta hát bằng lời của ta*

(1971/Cát trắng - 1973)

(*Thơ Nguyễn Duy*, NXB Hội Nhà văn, Hà Nội, 2025, tr.65)

*** Chú thích:**

Nguyễn Duy sinh năm 1948, quê Thanh Hóa. Ông thuộc thế hệ những nhà thơ tiêu biểu trưởng thành trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Năm 2007, ông được tặng Giải thưởng Nhà nước về Văn học và Nghệ thuật. Nguyễn Duy có nhiều tìm tòi theo hướng hiện đại hóa đôi mới thể lục bát, tạo nên nét độc đáo, hấp dẫn trong cấu trúc, hình ảnh và ngôn ngữ của thể thơ truyền thống này.

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2 (0,5 điểm). Trong khổ thơ thứ nhất, hình ảnh “con cò” bay theo câu quan họ ra chiến trường gợi cho em suy nghĩ gì?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra và nêu hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ điệp ngữ trong những câu thơ sau:

*củ sao được cánh cò bay la đà
củ sao được sắc mây sa
củ sao được khúc dân ca quê mình*

Câu 4 (1,0 điểm). Từ cảm xúc của nhà thơ đối với khúc dân ca quê mình, em hãy rút ra những thông điệp sâu sắc đối với bản thân.

III. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp của tình yêu quê hương, đất nước được thể hiện trong văn bản trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm). Tâm hồn đẹp giống như viên ngọc quý. Nếu viên ngọc cần phải được mài giũa để ngày càng tỏa sáng thì tâm hồn cũng cần phải được gìn giữ, bồi đắp để sống một cuộc đời ý nghĩa hơn.

Từ gợi dẫn trên, em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về sự cần thiết của việc nuôi dưỡng những giá trị tốt đẹp trong tâm hồn mỗi người, đặc biệt là thế hệ trẻ hôm nay.

---HẾT---

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC
TỰ NHIÊN

(ĐỀ CHÍNH THỨC)

KỲ THI TUYỂN SINH LỚP 10
TRƯỜNG THPT CHUYÊN KHTN
NĂM 2026

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút (không kể thời
gian phát đề)

Đề thi gồm: 02 trang

I. PHẦN TRẮC NGHIỆM (1,0 điểm)

Chọn một trong bốn phương án A, B, C, D để trả lời các câu hỏi sau:

Câu 1 (0,25 điểm). Từ nào trái nghĩa với “*tình anh*”?

- A. Ngây ngô
- B. Chậm chạp
- C. Vụng về
- D. Kém cỏi

Câu 2 (0,25 điểm). Biện pháp tu từ nào được sử dụng trong câu thơ: “*Tiếng suối trong như tiếng hát xa*” (Hồ Chí Minh)?

- A. So sánh
- B. Nhân hóa
- C. Điệp ngữ
- D. Ẩn dụ

Câu 3 (0,25 điểm). Trong những tổ hợp sau, tổ hợp nào là tục ngữ?

- A. được voi đòi tiên
- B. nước mắt cá sấu
- C. đánh trống bỏ dùi
- D. uống nước nhớ nguồn

Câu 4 (0,25 điểm). Xét theo mục đích nói, những câu văn sau: “*Nhưng nói ra làm gì nữa! Lão Hạc ơi! Lão Hạc ơi! Lão hãy yên lòng mà nhắm mắt!*” (Nam Cao) là kiểu câu gì?

- A. Câu cảm thán
- B. Câu nghi vấn
- C. Câu cầu khiến
- D. Câu trần thuật

II. PHẦN ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

KHÚC DÂN CA

Nguyễn Duy

1.

Con cò bay lả bay la

*theo câu quan họ bay ra chiến trường
nghe ai hát giữa núi non
mà hương đồng cứ dập dờn trong mây*

2.

*Nghìn năm trên dải đất này
cũ sao được cánh cò bay la đà
cũ sao được sắc mây sa
cũ sao được khúc dân ca quê mình*

3.

*Cò bay bằng cánh trắng tinh
lúa thơm bằng phấn hương lành ai ơi
mây bay bằng gió của trời
là ta ta hát bằng lời của ta*

(1971/Cát trắng - 1973)

(Thơ Nguyễn Duy, NXB Hội Nhà văn, Hà Nội, 2025, tr.65)

*** Chú thích:**

Nguyễn Duy sinh năm 1948, quê Thanh Hóa. Ông thuộc thế hệ những nhà thơ tiêu biểu trưởng thành trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Năm 2007, ông được tặng Giải thưởng Nhà nước về Văn học và Nghệ thuật. Nguyễn Duy có nhiều tìm tòi theo hướng hiện đại hóa đổi mới thể lục bát, tạo nên nét độc đáo, hấp dẫn trong cấu trúc, hình ảnh và ngôn ngữ của thể thơ truyền thống này.

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2 (0,5 điểm). Trong khổ thơ thứ nhất, hình ảnh “con cò” bay theo câu quan họ ra chiến trường gợi cho em suy nghĩ gì?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra và nêu hiệu quả nghệ thuật của biện pháp tu từ điệp ngữ trong những câu thơ sau:

*cũ sao được cánh cò bay la đà
cũ sao được sắc mây sa
cũ sao được khúc dân ca quê mình*

Câu 4 (1,0 điểm). Từ cảm xúc của nhà thơ đối với khúc dân ca quê mình, em hãy rút ra những thông điệp sâu sắc đối với bản thân.

III. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp của tình yêu quê hương, đất nước được thể hiện trong văn bản trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm). Tâm hồn đẹp giống như viên ngọc quý. Nếu viên ngọc cần phải được mài giũa để ngày càng tỏa sáng thì tâm hồn cũng cần phải được gìn giữ, bồi đắp để sống một cuộc đời ý nghĩa hơn.

Từ gợi dẫn trên, em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) trình bày suy nghĩ về sự cần thiết của việc nuôi dưỡng những giá trị tốt đẹp trong tâm hồn mỗi người, đặc biệt là thế hệ trẻ hôm nay.

--- HẾT ---

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

ĐÁP ÁN ĐỀ THI CHUYÊN KHTN NĂM 2026
MÔN NGỮ VĂN

Phần	Câu	Hướng dẫn giải	Điểm
I. Phần trắc nghiệm	1	D. Kém cỏi.	0,25
	2	A. So sánh.	0,25
	3	B. Uống nước nhớ nguồn.	0,25
	4	A. Câu cảm thán.	0,25
II. Phần đọc hiểu	1	Thể thơ: lục bát.	0,5
	2	Trong khổ thơ thứ nhất, hình ảnh “con cò” bay theo câu quan họ ra chiến trường gọi người lính mang theo tình yêu quê hương vào cuộc chiến, văn hóa dân gian trở thành nguồn động viên tinh thần vững vàng nhất và quê hương luôn ở trong trái tim con người Việt Nam dù ở nơi bom đạn. Qua đó thể hiện tình yêu đất nước sâu nặng và sức sống bền bỉ của văn hóa dân tộc.	0,5
	3	- Biện pháp tu từ điệp ngữ: “”cũ sao được”. - Tác dụng: + Nhấn mạnh vẻ đẹp tươi mới, bất tận của cánh cò, sắc mây và khúc dân ca quê hương. + Khẳng định những giá trị văn hóa truyền thống không bao giờ cũ. + Thể hiện niềm tự hào, tình yêu tha thiết của nhà thơ với quê hương và dân ca dân tộc. + Tạo nhịp thơ đa diết, giàu cảm xúc.	1,0
	4	- Thông điệp: + Cần biết yêu quý và trân trọng những giá trị văn hóa truyền thống dân tộc. + Phải giữ gìn bản sắc quê hương trong cuộc sống hiện đại. + Mỗi người cần nuôi dưỡng tình yêu đất nước từ những điều giản dị, gần gũi. + Thế hệ trẻ cần có trách nhiệm tiếp nối và lan tỏa vẻ đẹp văn hóa dân tộc.	1,0
III. Phần viết	1	1. Mở đoạn - Giới thiệu tác giả Nguyễn Duy và bài thơ Khúc dân ca.	2,0

	- Dẫn dắt, giới thiệu vấn đề cần phân tích: vẻ đẹp của tình yêu quê hương, đất nước được thể hiện trong văn bản. 2. Thân đoạn - Tình yêu quê hương thể hiện qua hình ảnh dân gian quen thuộc (con cò, câu quan họ, hương đồng, khúc dân ca) -> hình ảnh gần gũi của làng quê Việt Nam. Qua đó gợi vẻ đẹp bình dị, thân thương và đậm bản sắc dân tộc. Đồng thời, thể hiện sự gắn bó sâu nặng của nhà thơ với quê hương. - Quê hương là sức mạnh tinh thần trong chiến tranh (<i>Con cò bay lá bay la/ theo câu quan họ bay ra chiến trường</i>): + Người lính mang theo tiếng hát quê hương, văn hóa dân tộc vào chiến tranh. + Quê hương bỗng chốc trở thành nguồn động viên, điểm tựa tinh thần lớn lao trong gian khó của người chiến sĩ. => Thể hiện tình yêu đất nước gắn với tinh thần yêu nước. - Niềm tự hào về vẻ đẹp văn hóa dân tộc: + Sử dụng điệp ngữ (“cũ sao được...”) nhằm nhấn mạnh rằng dân ca, cánh cò và thiên nhiên là những hình ảnh quê hương không bao giờ cũ, nó luôn trường tồn với thời gian. + Qua đó, tác giả khẳng định sức sống bền vững của văn hóa truyền thống, cùng với đó bộc lộ niềm tự hào dân tộc sâu sắc. - Nghệ thuật: thể thơ lục bát giàu nhịp điệu, hình ảnh dân gian quen thuộc cùng giọng thơ ngọt ngào, tha thiết, điệp ngữ tạo âm hưởng sâu lắng. 3. Kết đoạn - Khẳng định vẻ đẹp của tình yêu quê hương, đất nước của bài thơ.	
2	1. Mở bài - Giới thiệu, dẫn dắt vấn đề cần nghị luận: + Con người không chỉ đẹp bởi ngoại hình mà còn bởi vẻ đẹp tâm hồn. + Việc nuôi dưỡng những giá trị tốt đẹp trong tâm hồn là vô cùng cần thiết, đặc biệt với thế hệ trẻ hôm nay. 2. Thân bài a. Giải thích	4,0

	- “Tâm hồn đẹp” là người có lòng nhân ái, sự trung thực, tình yêu thương, trách nhiệm và biết sống vì người khác. - “Nuôi dưỡng những giá trị tốt đẹp” là quá trình con người ta rèn luyện đạo đức, hoàn thiện nhân cách và bồi đắp lối sống tích cực mỗi ngày. => Đây không phải là điều có sẵn mà cần được bồi đắp qua học tập, trải nghiệm và cách ứng xử hằng ngày. Khi biết nuôi dưỡng tâm hồn bằng những suy nghĩ và hành động tốt đẹp, con người sẽ sống lạc quan, có trách nhiệm và dễ tạo dựng các mối quan hệ tích cực. Những giá trị ấy còn giúp mỗi người vượt qua khó khăn và hướng đến cuộc sống ý nghĩa hơn. b. Phân tích, chứng minh - Vì sao cần nuôi dưỡng tâm hồn đẹp? + Giúp con người hoàn thiện nhân cách, sống tử tế, có đạo đức và trách nhiệm, từ đó được mọi người yêu quý và tin tưởng. + Giúp cuộc sống có ý nghĩa hơn, biết yêu thương và sẻ chia, lan tỏa năng lượng tích cực và mang lại hạnh phúc cho bản thân và cộng đồng. + Giúp giới trẻ tránh lối sống tiêu cực, không chạy theo thực dụng, ích kỉ và vô cảm, có bản lĩnh trước những cám dỗ của xã hội. + Khi mỗi người sống đẹp, xã hội sẽ nhân văn, đoàn kết và phát triển bền vững hơn. - Biểu hiện của người có tâm hồn đẹp: + Biết giúp đỡ người khác. + Sống trung thực. + Có trách nhiệm với gia đình và xã hội. + Biết yêu nước, yêu quê hương. + Có ý chí vươn lên. (Dẫn chứng cụ thể: Ngày hội hiến máu tình nguyện với sự tham gia của khoảng 250 lãnh đạo, cán bộ chiến sĩ công an là một minh chứng đẹp cho tinh thần trách nhiệm và lòng nhân ái trong đời sống hôm nay. Sáng 11/3/2026, tại trụ sở Bộ Công an, chương trình “Giọt máu nghĩa tình, thăm tình quân dân” đã được tổ chức với sự phối hợp của nhiều đơn vị. Tại đây, hàng trăm cán bộ đã đăng ký hiến máu, hoàn tất các bước kiểm tra sức khỏe để sẵn sàng sẽ chia những giọt máu quý giá cho người bệnh. Thiếu tướng Thân Văn Hải cũng nhấn mạnh rằng hiến máu	
--	--	--

	cứu người là một nghĩa cử cao đẹp, thể hiện tinh thần nhân ái và trách nhiệm với cộng đồng). - Phản đề: phê phán những người ích kỉ, vô cảm, sống buông thả và thiếu lí tưởng sống. - Bài học nhận thức và hành động: + Sống yêu thương, chân thành. + Chăm học, chăm đọc sách. + Biết nói lời cảm ơn, xin lỗi. + Tránh xa điều tiêu cực. + Không ngừng hoàn thiện bản thân. 3. Kết bài - Khẳng định lại vấn đề nghị luận: Tâm hồn đẹp là tài sản quý giá nhất của con người. Thế hệ trẻ cần chủ động rèn luyện, bồi đắp nhân cách để sống ý nghĩa và cống hiến cho xã hội.	
Tổng		10,0